

Eis het recht op om te delen

Het zonder winstoogmerk delen van kunst, muziek, films of boeken is geen piraterij of diefstal, maar een recht.

PHILIPPE AIGRAIN
Informaticus en schrijver

De afgelopen dagen hebben twee gebeurtenissen ervoor gezorgd dat internetbeleid is doorgedrongen tot de voorpagina's van de kranten: het optreden van de FBI tegen downloadsite Megaupload en de ondertekening van het ACTA-verdrag tegen piraterij, en de daaruit voortvloeiende straatdemonstraties in landen als Polen en Frankrijk tegen de ratificering ervan.

Deze twee gebeurtenissen hebben een gemeenschappelijke achtergrond: er woedt al vijftien jaar een oorlog tegen het niet-commercieel delen van digitale werken tussen individuen.

Sinds dit soort werken voor het eerst in nieuwsgroepen of op webpagina's werd gedeeld, en deze praktijk vervolgens een enorme

vlucht heeft genomen door de geboorte van het zogeheten 'peer-to-peer file sharing' via Napster in 1998, maken mensen op grote schaal gebruik van de mogelijkheid om onderling bestanden uit te wisselen.

Grote muziekconcerns en filmproducenten, en hun vertegenwoordigers in allerlei overheidsorganen, hebben van alles geprobeerd om hieraan een einde te maken. Ze hebben getracht de praktijk te stigmatiseren als piraterij of diefstal.

Geen middel werd daarbij geschuwd: het technisch blokkeren van de mogelijkheid om kopieën te maken, het strafbaar stellen van het omzeilen van deze technologie (zelfs in het geval van rechtmatig gebruik), het indienen van krankzinnige schadeclaims tegen individuen in de VS (150.000 dollar per gedownload muziekbestand), het invoeren van een geautomatiseerd soort rechtspraak om mensen die bestanden delen na drie overtredingen van het internet te weren, het vervuilen van de infosfeer door het inbrengen van 'valse' bestanden in peer-to-peer-netwerken, en het onder druk zetten van internetproviders om namens particuliere belanghebbenden op te treden als politieagent en censor.

Het nettoresultaat van deze oorlog tegen het delen van bestanden is dat de technologisch gezonde en cultureel waardevolle praktijk van het peer-to-peer file sharing gedeeltelijk is vervangen door gecentraliseerde downloadsites. En verder dat de cultureel minder waardevolle praktijk van het 'streamen' overmatig wordt gestimuleerd.

De gevolgen voor de culturele economie zijn ook niet positief. Het anti-sharing beleid heeft auteurs en uitvoerders van werken geen extra verdiensten opgeleverd, op een zeer klein aantal na. (Grappig genoeg waren een paar van laatstgenoemden muzikanten betrokken bij een promotieclip voor Megaupload.) Erger nog, dit beleid heeft geleid tot het opschorten van pogingen om de echte uitdagingen van de digi-

Als het protest groeit, kan piraterijverdrag ACTA alsnog worden afgewezen

tale cultuur aan te pakken, zoals de vraag naar innovatieve financieringsplannen om de creativiteit te ondersteunen.

Het enorme verzet tegen het optreden tegen Megaupload moet niet worden gezien als ondersteuning van het gecentraliseerde downloaden of de daarmee samenhangende dubieuze bedrijfsmodellen. Het gaat om een gerechtvaardigde woede tegen een beleid dat ons allen heeft beroofd van het legitieme recht om te delen, en dat nu de aanval heeft ingezet tegen wat daarvoor in de plaats is gekomen.

Over het ACTA-verdrag is in het geheim onderhandeld door gelijkgestemde, niet-gekozen functionarissen op het gebied van het copyright, die nauw samenwerken met allerlei

industriële lobbies. Zij willen het Europese Parlement en – in een later stadium – alle niet-ondertekenaars voor een *fait accompli* stellen.

Het voornaamste doel van ACTA is om ons tientallen jaren in de greep te houden van een steeds verdergaand beleid tegen het delen van bestanden. Het feit dat Europese burgers – ondanks de ingewikkeldheid van de tekst – de straat op zijn gegaan om uiting te geven aan hun bezwaren, iets wat uniek is voor het internetactivisme, leidt tot een opwindend perspectief.

Als de beweging groeit en haar standpunt goed weet te communiceren naar de leden van het Europees Parlement, zal dit tot de afwijzing van het ACTA-verdrag leiden. Daarvoor is al het nodige voorwerk verricht door de Amerikaanse bewegingen tegen de SOPA- en PIPA-wetten, die qua doelstelling op ACTA lijken.

Sinds 2002 hebben onderzoekers en pleitbezorgers voorstellen gelanceerd voor de legalisering van het zonder winstoogmerk delen van bestanden en het opstellen van nieuwe financieringsplannen voor een culturele economie die daarop is gebaseerd. Al deze voorstellen gaan uit van een vaste vergoeding die breedband-abonnees moeten afdragen voor de ondersteuning van auteurs en kunstenaars. Voor ontwikkelde landen wordt gedacht aan een bedrag van 4 tot 5 euro per maand per abonnee voor alle mediavormen – inclusief boeken en media die van het internet gebruikmaken. In mijn boek toon ik aan dat deze alternatieve financieringsmodellen een veel grotere verscheidenheid aan

creatievelingen en werken zouden ondersteunen dan het huidige copyrightsysteem. Deze voorstellen ondervinden in veel landen steeds meer steun, maar stuiten op krachtig verzet van de lobbies van rechthebbenden.

Niet alle burgers die vóór het delen van bestanden zijn, steunen deze voorstellen, omdat velen vrezen dat mensen toch niet écht het recht krijgen om bestanden te delen, of dat de geïnde gelden grotendeels zullen toevloeien naar spelers als de erfgenamen van overleden artiesten, de grote muziekconcerns zelf of degenen die zich met de inning van de opslag bezighouden. Ze hebben zo weinig vertrouwen meer in de autoriteiten dat ze betwijfelen of ze nog wel tot goed beleid in staat zijn. Het voortbestaan van de democratie is afhankelijk van het herstel van het vertrouwen dat dit kan.

Geen enkel internet- of cultureel beleid is aanvaardbaar als niet is overwogen om het zonder winstoogmerk delen van bestanden als een legitiem recht te erkennen, en een economie te bevorderen die het delen van bestanden beschouwt als onderdeel van een reeks mogelijke opties.

Philippe Aigrain is de auteur van 'Sharing: Culture and Economy in the Internet Age', dat deze week verschijnt bij Amsterdam University Press. Hij is een van de oprichters van La Quadrature du Net, een belangengroep voor internetvrijheid.

Marietje Schaake D66-Europarlementariër voert via reddit actie tegen ACTA. Zie tinyurl.com/oproepschaake

DE INTERNETOORLOG IN JANUARI

8 januari Finse provider moet The Pirate Bay blokkeren

11 januari Nederlandse providers moeten The Pirate Bay blokkeren

18 januari Websites gaan plat tegen SOPA (Stop Online Piracy Act. Amerikaanse wet tegen piraterij)

19 januari Megaupload wordt uit de lucht gehaald, eigenaars gearresteerd

20 januari Webaanvallen op Amerikaanse overheidssites en copyrightorganisaties wegens Megaupload

24 januari Amerikaanse beslissing over SOPA wordt uitgesteld

25 januari EU vraagt om betere bescherming persoonlijke gegevens op internet

26 januari Europese Commissie tekent het ACTA-verdrag (Anti-Counterfeiting Trade Agreement) tegen piraterij

26 januari UPC en KPN weigeren blokkade The Pirate Bay

Demonstrant tegen de anti-piraterijwet ACTA, in Warschau, afgelopen zaterdag. FOTO AP